

פרשת נצבים (תשפ"ב)

כי אתם ידעתם את אשר ישבנו בארץ מצרים (כ"ט, ט"ו)

עין באור החיים שדייק לאיזה דבר נותן הכתוב טעם כי אתם ידעתם עכ"ד, עוד יש להבין למה סמך עניין זה לעניין שלפניו שהברית היא גם עם אשר איננו פה עמנו היום.

ויש לפרש דאין כאן נתינת טעם אלא אזהרה לכלל ישראל. דלהלן (כ"ט, כ"ד) כתיב ואמרו על אשר עזבו את ברית ה' אשר כרת עמם בהוציאו אותם מארץ מצרים, דהיינו שהעונש שהקב"ה מעניש את בני ישראל הוא על שעזבם את הברית שכרת עמם במצרים, וצריך להבין, למה לא יאמרו שהעונש הוא בשביל שעזבם את הברית שכרת עמם כאן כדכתיב (כ"ט, י"א) לעברך בברית ה' אלקיך ובאלתו אשר ה' אלקיך כרת עמך היום.

ויש לפרש שהיו אנשים שסברו שכל הברכות והקללות שאמר הקב"ה כאן בפרשת כי תבוא לא חל עליהם כדכתיב (כ"ט, י"ח) והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך, כדפירש האור החיים שם שהגם שישביעם משה ויענו אמר, יבטלוה בלבם, והעיקר בשבועה הוא הלב עכ"ד, ומשום זה אמר הקב"ה להם שעדיין יבא עליהם העונש בעבור הברית שכרת עמם בהוציאו אותם מארץ מצרים. ואף שעל פי רוב בני ישראל שהיו עכשיו במדבר לא היו ביציאת מצרים, שכל הדור של יוצא מצרים כבר נהרגו במדבר, לזה כתיב כי אתם ידעתם את אשר עברנו בארץ מצרים, דהגם שאתם לא הייתם שם אבל אתם יודעים מהברית אשר כרת הקב"ה עם בני ישראל בהוציאו אותם מארץ מצרים. ואם תבקשו לומר שלא אתכם כרת ה' את הברית דאתם לא הייתם באותו שעה, לזה הקדים הפסוק שהברית שהקב"ה כורת עכשיו עם בני ישראל הוא גם עם דורות הבאים אשר איננו פה עמנו היום, וכמו כן הברית דיוצאי מצרים הייתה גם כן לדורות הבאים, דהיינו בני ישראל העומדים עכשיו לפני משה רבינו. לכן סמך הקרא כי אתם ידעתם את אשר ישבנו בארץ מצרים מיד אחר שנתבאר דהברית היא גם עם אשר איננו פה עמנו היום, כדי להזהיר את בני ישראל דאף אם אינם מקבלים בליבם את הברית שכורת הקב"ה עכשיו, עדיין הם משעובדים לברית שכרת עם בני ישראל בהוציאו אותם מארץ מצרים. (ג.מ.)

פרשת נצבים (תשפ"ב)

אתם נצבים היום כלכם (כ"ט, ט')

בזהר הקדוש (ח"ג, רל"א, א) איתא שהיום קאי על ראש השנה. וצריך להבין מדוע אין קורין פרשה זו בראש השנה.

ויש לומר דבספרים הקדושים מובא שהאור של יום טוב שחל בשבוע מתחיל להאיר בשבת קודש שלפניו, ויש לפרש בטעם הדבר על פי מה דאיתא במסכת ראש השנה (ט"ז, א') בפסח העולם נדון על התבואה, בעצרת על פירות האילן, בחג על המים, בראש השנה כל העולם עוברין לפניו כבני מרון. דכל יום טוב הוא זמן דין, ומאחר שבעונותינו אין אנו ראויים לזכות בדין, על כן ריחם ה' על בני ישראל והקדים להזריח את אור המועד בשבת קודש, ואיתא במסכת שבת (קי"ח, ב') המשמר שבת כהלכתה אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, וממילא אם נשמור את השבת שלפני החג כראוי תגן שמירת השבת עלינו שימחול ה' יתברך כל עונותינו, וממילא נזכה בדין לקבל קדושת יום טוב ואור הניסי המופיע בו. לכן קורין פרשת נצבים בשבת שקודם ראש השנה שאז מתחיל לזרוח האור אבל יש עוד שהות לתקן ולזכות בדין. (בן לאשרי)

אני לדודי